

Hétjői Napló

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Égész évre 160.—, negyedévre 40.—, 1 óra 15.— kor.

POLITIKAI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN HÉTFOÉN REGGEL

SZERKESZTŐSÉG: VIII., RÜCK SZILÁRD-U. 3.
KIADÓHIVATAL: VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. SZ.

A német moratorium

Páris, július 16.

A lapok jelentik: A német kormány tegnap értesítette a francia kormányt, hogy a magántulajdonosok való kártalanításra szánt fizetéseket kénytelen elhalasztani, másfelől azonban a francia kormány átiratát intézett a német kormányhoz, amelyben indítványozta, hogy a wiesbadeni egyezmény július 20-án lépjen életbe, s azt a szándékát is bejelenti, hogy ragaszkodni kíván ahhoz, hogy a jóvátételi bizottság állapítsa meg Németország újabb hibáit, mielőtt a moratorium megadásáról szó lehetne.

Aggodalom a márka esése miatt

London, július 16.

A Daily Telegraph diplomáciai munkatársa írja: Előkelő bankörökben tegnap annak az aggodalomnak adtak kifejezést, hogy a márka, ha engedik, hogy az osztrák korona mintájára beláthatatlan mértékben süllyedjen, sokkal hamarabb eléréktelenedik, mint az osztrák korona. Más szóval ez annyit jelent, hogy a márkát forgalmon kívül kellene helyezni, még mielőtt elérné az osztrák korona jelenlegi állását. Ez esetben az a veszély fenyeget, hogy többé nem lehet szó nemzetközi kölcsön felvételéről. A cikk végül sajnálkozásának ad kifejezést, hogy a németországi nehézségekre való tekintettel hajlandóság mutatkozik arra, hogy Ausztria összeomlását figyelmen kívül hagyják.

Fascista erőszakoskodások

Róma, július 16.

A lapok jelentik Cremonából: Tegnap délelőtt a fasztrák bevonultak a megyei székházba és a prefektúrába, ahol *Miglioni* néppárti és *Gariboldi* szocialista képviselőket keresték, akiken bosszút akartak állítani a fascisták útközük haláláért, akik a carabinieri-ekkel tegnapelőtt történt összeütközés alkalmával agyonlőtték. A két képviselő azonban már elutazott volt Rómába. A tömeg erre rendőrszerepatól nyomon követte a főterre vonult, a tüntetők hirtelen bekarapozták a pályaudvarra vezető utcába, megrohanták *Miglioni* képviselő házáért, amelynek egész berendezését és könyvtárát az utcára dobálták és elégették.

Gróf Klebelsberg Kunó sajtóperere az ébredők ellen

Kik szerkesztették az emlékezetes plakátot — Valamennyi igazgató vállalja a felelősséget — A rendőrség tovább nyomoz

Emlékezetes az a plakát, amelyet a dohány-utcai bombamerénylet után pár nappal Budapesten az Ébredő Magyarok Egyesülete kiragasztott és amely plakátban az ébredők szokatlanul éles hangon támadták meg gróf Klebelsberg Kunó akkori belügyminisztert. Hivatalos kommuniké és nyilatkozat jelezte, hogy ezt a plakátot az utcasarkokról levakartatták és közölték azt is, hogy az pénzügyminiszter nyomtatvány útján elkövetett vádalmazds vétsége címén feljelentést tett a plakát szerzői ellen.

A sajtóelőjárás szerint a rendőrség nyomozza ki, illetve állapítja meg minden inkriminált sajtótérkép szerzőjét és az ügyesség a feljelentést ebben az ügyben át is tette a rendőrséghez, hogy állapítsa meg, ki, vagy kik a szerzői a támadó plakátok, mert a falragaszon az aláírás csak így szolt: „Az Ébredő Magyarok Egyesülete”. A rendőrségen Dr. Boszay Károly rendőrkapitány megidézte az EME igazgatóit, akik jegyzőkönyvre adták, hogy

az inkriminált plakát az EME igazgatóülésének határozata alapján készült

és azért valamennyi igazgató vállalja is a felelősséget.

A rendőrségen erre megkezdtek a kihallgatásokat és a nyomozás során kiderült az a tényállás, hogy az EME igazgatóisága tudomást szerzett arról, hogy Klebelsberg gróf akkori belügyminiszter aképen nyilatkozott, hogy az EME igazgatóisága kértén az egyesület ellen vizsgálatot, mert ha ezt nem tenné, akkor a belügyminiszter hivatalosan rendelné el azt.

Darányi Ferenc miniszteri osztálytanácsos és még több igazgatóisága az EME-ben tiltakozott a belügyminiszter kivánsága ellen és ki-mondották, hogy a miniszter jelölje meg azokat az okokat, amelyek miatt a vizsgálat elrendelését szükségesnek véli. Darányiék aztán ezeket az adatokat megvizsgálták és elbírálták, szükséges-e a vizsgálat elrendelését kérni. Ugyanezkor elhatározták a jelenlévők, hogy a belügyminiszter szándékával szemben tiltakozó plakátot ragasztatnak ki az utcasarkokra. Részevett ennek értekezleten Darányi Ferencen kívül Turcsányi Egon és Póhó Vilmos és rövid ideig Benárd Agoston is, aki az ülés elején elnökölt, majd dr. Horváth Géza váltotta fel. Itt született meg aztán az az elhatározás, hogy a plakátot megszerkeszték. A rendőrség kihallgatta tőbbek között Csillery Andrást is, aki kijelentette a rendőrségen, hogy a felelősséget és az összes konzervatívokat vállalja, bár a plakát szövegezésében nem vett részt.

Ercsény Károly ugy vallott, hogy a plakátról csak Kaposvárt szer-

zett tudomást, ott olvasta, a szöveg. Ugyanígy vallott Pálóczy Horváth István, aki kijelentette, hogy kódolt, és a plakátról az újságokból szerzett tudomást. Budavári László szintén tagadta, hogy a szöveg szerkesztésében részt vett volna, de azért vállalni akarja a felelősséget, hogy nem volt fenn a szöveg lévő időben az EME helyiségében.

A rendőrség beszerelte a nyomdából a plakát készítőit, amelyből megállapította, hogy Lukács Lajos kezeltől származik. Kihallgatták őt is, de azt vallotta, hogy a szövegezésben nem vett részt, neki 6-8 ember diktálta. Ez is

megállapítást nyert, hogy a nyomdában Turcsányi Egon rendelte meg a plakátot. Prónay Pál kijelentette, hogy nem vett részt a szövegezésben és ki akarták a rendőrségen hallgatni Héjjas Ivánt is, akit azonban megidézni nem tudtak.

Még számos kihallgatás fogantatása után megállapítást nyert, hogy a szövegezésben Mády Géza, Lőrinc Antal, Lukács Lajos és Herkelyi Tibor vettek részt. A nyomozás még most is tart és ha a rendőrség valamennyi szerzőt megállapítja, átesszik az iratok érdemleges indítványtétel végett az ügyészséghez.

Vakmerő betörés fényes nappal az Erzsébet-köruton

Autogén-égetéssel feltörték és kirabolták egy ékszerüzletet

— A Hétjői Napló tudósítójától —

Vasárnap a déli órákban páratlan vakmerőséggel négrhajított betörést követtek el az Erzsébet-köruton. Eddig ismeretlen tettesek feltörték a Royal szállóval szembe levő, általában ismeret Kleinberger-féle ékszerüzlet Wertheim-kasz-száját, összeszedték az abban talált ékszereket és készpénzt, mialatt azonban gazdag zsákmányukkal eltávozhattak volna, valami megzavarta munkájukat, mert az ékszereket hátra hagyva menekültek el a betörés színhelyéről.

Az Erzsébet-körut 50. számú háznak viceházmestere vasárnap délután félhárom órákban meglátta a tetteseket, hogy a házban lévő Polgár orvosi műszerüzlet redőnyét valaki felhúzta és alóla egy magas tornórtól, jól öltözött férfi bujlik ki a távozni készül. Első ijedségében a szomszédos Erzsébet-büfébe szaladt és ott előadta a látottakat és így történetét meg, hogy e néhány perccel a betörő, akinek valószínűleg segítőitársai voltak, felhasználta a menekülésre úgy hogy mire a büfé személyzete kisetett az utcára, a betörő már a Király-utca sarkához ért és ott eltűnt a járőrelők között.

A rendőrség, amelyet nyomban értesítettek a betörésről, néhány perc alatt megjelent a helyszínen és megállapította, hogy a Polgár-féle üzlet redőnyét erőszakkal fel-feszítették. Mikor az üzletbe behatoltak a legnagyobb meglepetéssel látták, hogy a műszerüzlet keresz-

tül tulajdonképen

a szomszédos ékszerüzlet ellen követtek el vakmerő betörést

Az üzletben valószínűleg rakárt tá-
laltak különböző betörő számszámok-
ból és a betörők, akik valószínűleg
már az éjjel kezdtek meg működ-
süket, akként hajították végre tet-
süket, hogy feltörték a Polgár-féle
üzlet és az ékszerüzlet szomszédos
falának pontosan azt a részét, ahol
az ékszerüzlet hatalmas Wertheim
szekrénye áll.

ennek a kettősvastag hát-
lapját autogén-égetéssel a
szó legszorosabb értele-
mben eltűntették, megsemmi-
sítették és a szekrénynek
teljes, körülbelül 25 millió
korona értékű tartalmát ki-
űrtítették és egy ládába
gyűjtötték össze.

Ekkor valamit váratlan körül-
mény megzavarhatta a betörőket,
mert az összes ékszereket és betörő-
számszámokat hátrahagyva elmenek-
ültek a helyszínről. A vakmerő
betörők ottgyártak revolverüket is,
valamint villásregulijúknak marad-
vényait is, amelyet valószínűleg
munkaközben fagyasztottak el.

A rendőrség Angyal detektívfel-
ügyelő vezetése alatt azonnal meg-
kezdte a nyomozást és megállapí-
totta, hogy a betörők összesen kb.
félmillió korona készpénzt és érté-
ket vittek el és ugyanannyi kárt is
okoztak. A kapott pontos személy-
leírás alapján biztosan remélt,
hogy rövid idő alatt kézrekerítik a
tetteseket.

Egy bankhivatalnok szerencséje

Sokféle morális tanácsot lehetne fűzni ehhez az apró riporthoz, amely mint megnyugtató és derűs kis mozaikdarab "illeszkedik" bele abba a sötét képmbe, amely a korona árása és a nyugati valuták 32415 és őrültes táncra festett ki gazdasági életünk hátterére. Hoffmann Ferenc a romárikus és tanulmánygyermekfőnöknek írja talán ilyen címet adott volna ennek a kis eseménynek: "A becsületesség jutalma", vagy: "Ne járj a földön és meglesd jutalmad", avagy: "Lassan járj, tovább érsz". Mi a hétköznapi élet, hétköznapi krónikáink megmaradnak az egyszerű cím mellett: A bankhivatalnok szerencséje.

Egy tőzsdei megbízás szomorú vége.
 V. A. bankhivatalnok fiatal tisztviselő lényegesen szép pozícióba vívott ki magát egyik vezető nagybankunknál: megbízhatóság, pontosság, becsületesség jutalmak a tőzsdésdiszponens mellett dolgozott és egy egész sor megbízást már önállóan is intézett el. Ezekből néhány héttel az a megbízást kapta bankjától, hogy adjon el 500 dollárt. A dollár akkor 800 koronán állt és minthogy báisse-re volt kilitás V. A. rögtön a tőzsde megnyitásokkor sietett a megbízásnak eleget tenni. 800 korondért helyezte el a dollárokat, mikor azonban a pénz átadására került a sor: hiába forgatták ki összes zsebeit, hiába kutatták és keresett verejtékező homlokával, hiába szaladt le a ruhátrába, hogy eszükabójában is utána nézzen: a dollárok nem voltak sehol. Pedig egészen biztosan emlékezett rá, hogy a bankjegyeket, miután átvette, egy kezesnyő börtörésben zsebébe tette. Nem sok reménnyel bírta, de elindult a rendőrség felé, hogy feljelentést tevesen, ismereglen tetteiket ellen. Utóközben azonban találkoztott egy barátjával, aki arról a tervéről lebeszélte és inkább azt tanácsolta neki, hogy igyekezzék sürgősen megszerezni kölcsönképpen valahonnan a négyezer koronát, hogy bankjában pontosan el tudjon számolni.

Izgalmas éjszaka.
 V. A. jómódu családából származik és izgatottan kocsiba vágta magát, hogy gazdag rokonnak felkeresve megpróbálja a négyezer koronát megszerezni. A dolog azonban nem volt könnyű. Két nagybátyja, akiket elsőnek keresett fel, nem volt odahaza, nekü magának pedig a bankba kellett sietnie, hogy a megbízások elintézéséről beszámoljon. Nem tudjuk, hogy a bankban miképp intézte el aznap délutánra a dolgot, ammi bizonyos csak, hogy a hivatalos órák után ismét nyakába vette a városot, hogy tovább hajszolja a négyezer koronát. Egyik rokonát a másik után kereste fel, de legtöbbjük bizalmatlanul fogadta a már késő éjjeli órákban érkező fiatalembert, aki semmiképpen nem akarta megmagyarázni, hogy mire kell neki sürgősen a négyezer korona. Végre teljesen megtörve és reménye vesztetten tért haza. Otthon özvegy édesanyja várta sírva, aki az egész éjszakát remegve, ébren töltötte, nem tudván elképzelni, hogy mi történt a különben mindig pontos és szelíd fiúval. Faggatni kezdte a fiát, aki végül hosszas húzódás után bevallotta, hogy mi történt.

V. né, aki maga szűke viszonyok között él, elhatározta, hogy most már 5 tesz kísérletet. Hajnalban hat órakor újból felkereste az egyik nagybátyját. Hosszas sírás és könnyörgés után végre nagynehézsen sikerült a négyezer koronát megkapnia és boldogan vitte haza fiának, aki bevallotta anyjának, hogyha a pénz nem sikerül volna megszerezni öngyilkos lett volna.

Romantikuss epológus.
 V. A. másnap lefektette a négyezer koronát. Ami ezután történt néhány szöveg foglaltató össze, V. A.

Halálos szurkálás a Sósfürdőben

Vasárnap reggel a Sósfürdő mellett lévő dűlön Fazekás Gyula kerész hazafelé tartott, mikor a fürdő előtt hirtelen egy csavargó külső sejtű ember szegődött hozzá és kérte, hogy mutassa meg neki az utat, mely a városba vezet.

Fazekas, miután az utat megmutatta, tovább indult, azonban az idegen még ekkor sem tángított mellette és ebből aztán szóváltás keletkezett, és az idegen hirtelen kelet-

rántott.
 Dulakodás közben Fazekásnak egy ízben sikerült a csavargót maga alá gyűrti, úgy hogy az a saját arcát sebezte meg a késsel, de a másik pillanatban a csavargó hasbaszarta a kerékszegédet.

Fazekas a szurást után azonnal meghalt. A csavargót előállították a rendőrségen, de személyazonosságát még addig nem lehetett megállapítani.

maijman buskomoran járkán azóta a súlyos adósság terhével. Néhány nappal ezelőtt a tőzsdére menet újra eszükabóját vette magára és ami ezután következett valóban szablonos dolog: az eszükabót azok közül a modern ruhadarabok közül való, amelyek két szövetből vannak, egyik oldaluk rendezőpószó, a másik impregnált burberry. Az 500 dollárt tartalmazó kis tárcsa természetesen egy kis nyilvános becseszott a két szövet közé egészen láthatóan állja. A dollár aznap 1500-on állt. 500 dollár: 750.000 korona. V. A. még amig megfigyelté adósságát, hogy pedig az érzelmi rész se hiányozzék a történetből: a háromszázötven ezer koronán laktat butorozott be magának és eszükabóján tesz az esküdjé.

Egy kis mentalitásváltozás...

Seregszemle a t. Házban
 A nemzetgyűlés folyosóján a napokban az ellenzéknek ostrom alá vettek az egyik közismert liberális gondolkodású kormánypárti képviselőt.

— Neked itt lenne a helyed mi közöttünk, — mondták és igen élénken argumentáltak.

— Hagyjatok ti engem ott, ahol vagyok, — volt a felelet, — bent a kormánypártban többet használhatok annak a gondolatnak, amelyről ti is harcoltok, mint az ellenzék, ahol nem sok hasznomat vehetnek. Hiszen már az első este, amikor megjelentem a pártklubban, összevesztém Gombóssal, aki éppen azon az estén tiltotta ki az ellenzékű sajtót a pártkörből és én felemeltem a szavamat az újságírók érdekében.

Ennek a képviselőnek nem írjuk ki a nevet, de megállapítjuk, hogy a kormánypárt soraiban nem áll egyedül liberális gondolkodásával. Csak egy-két felszólalásra kell utalnunk, mint amilyen Lukács György, Ort-Szabó Dezső voltak, sőt kellemesen kellett eszükabóját Zsitvay Tiborban is, akinek felszólalásában elhalványodtak azok a kecskeméti színek, amelyeket mindenki várt. Megérjük még, hogy a mokányi Varsányi Gábor, az orgoványiak híres követe is liberális beszédet fog mondani, bár vannak olyanok is, akik fogadásokat ajánlanak, hogy az orgoványi követ három esztendőn belül, kivéve a közbiztonságokat, nem fogja a hangját hallatni. Ellenben kivételosan várja mindenki Wolff Károly felszólalását, hogy mennyire hallunk meg a beszéde a miniszteri sajk árnyékában, mert hogy Hegedűs György, az EME-elnök kijelentette a napokban:

— Ha Bethlen megbukik, az egyetlen posszibilis miniszterelnök Wolff Károly.

Ebből a sorokból más esztendőnk óta eregetik fel ezt a véleményét, de mindenki tisztában van vele, hogy ennek éppen annyi alapja van, mint ha valaki Patacsi Dénes, vagy Gál Endre miniszterelnökségét emlegetné, amint hogy volt idő, amikor mind a hárman posszibilisek voltak; ez az idő azonban — az összes szövekek

együttveti véleménye szerint — soha sem fog visszatérni.

Általában érezni kell, hogy az ülésteremben is kezd hangosabb lenni a liberális felzúgás és elszárad elszűrűk a reakció hangja. Ki ne emlékezzék az első nemzetgyűlés megnyitó ülésére, amikor Budavári László az elnöki emelvényről, a jegyzői székből harsogta bele a telembe:

— A büdös zsidók.
 Hát mit mondjunk? Ennek a Budavárnak a helyén ma Fábión Béla ül, aki csak a minap pirított rá igen keményen egy antizsemitásgó kormánypárti képviselőre, hogy a választásokon, amikor szűkös volt a zsidók szavazatait, egészen másként beszélt. Dicséretére vállják a képviselő urnak, egy perc alatt belátta, hogy Fábiónnak van igazs és uri módon elhallgatott.

Ha már Budavárnál tartunk, emlékezzünk Dánér Bélára is, aki helyett ezuttal a hajdusoboszlónkat Harabás Samu, erdélyi református lelkész, képviseli. Kemény, őszbajusa van, széles válla és — azt mondják — arany szája. Hangját még nem hallatta, de a folyosón már jó égyhászor mondta:

— Föllelékzett, megkönyebbült a kérélt, amikor Dánértől megszabadult.

Hires liberális Kállay Tamás is, aki még párbaizoni is elmenne egy zsidóért, de annak nyiregyházának kell lenni.

— A szabolcsi zsidót pedig ne bántsa senki, mert aki a szabolcsi zsidót bántja, annak velem gyilkol meg a baba. A szabolcsi zsidó földszagu magyar, nem olyan zsidó, mint a többi. És ha valaki nem hiszi, nézze meg egyszer Nyiregyházán, hogyan kocsikázom én végig a városban a rabbinussal.

Egyzóval vannak, akik nyíltan hirdetik a liberális voltukat. De vannak az ugynevezett "fülbesugó" liberálisok, akik karanfongják az újságírókat és olyanokat sugnak a fülebe, hogy Drodzy Gyöző Wolff Károlynak érezn magát a fülbesugóval szemben. De azóta addig van. A fülbesugónál a fil valóztája meg a politikai állásfoglalás, mert ő soha se politikál hangosan, csak sugva. Liberálisnak liberálisnak, reakciónak reakciónak, radikálisnak radikálisnak sug. Ő az, aki mindig rezsimváltozást emleget, de egyben ő az, aki a miniszterelnököt olthatatlan szerelméről biztosítja. És talán ő az, aki az egységes pártban az egységet képviseli. Ebben a pártban ugyanis — amin azt talán az elmondottakból is ki lehet érezni — az egységgel hamlokegyenest ellenkező nézetek hajlékát találunk. Ha itt mindenki a maga hangján beszélné, ha itt mindenki akkora kurjantana, amekkora a tüdejéből kitélik, hamarosan öszvedülne az Esterházy-utcai palota. Ezt a pártot csak fülbesugással lehet összetartani. Ambar van olyan képviselő is, akitől mikor megkérdezték, hogy hát te miért vagy kormánypárti, azt felelte:

— Aztérv vagyok kormánypárti, mert világéletemben az voltam. Kis diákkoromban az összes diáktársaimnak veres, ellenzékű voltuk volt a kalapjuknál. Csak nekem jutott kormánypárti fehér toll. Akkor megverték a veretöllesek és én megfogadtam, hogy csak azért is kormánypárti leszek egész életemben. Meg is tartom a szavamot.

Es bizonyos, hogy ha egy más részem jön, akkor is megmarad kormánypártinak. Pont úgy, mint Nagyvádi miniszternek. (p. b.)

Pekingi csendélet

London, július 16.
 (Reuter.) A lapok jelentik Pekingből: Háromszáz politikus behatolt a minisztertanács ülésterembe. A miniszterelnököt halállal fenyegette meg s a többi minisztert mind elkergette, akik közül egyik sérüléseket szenvedett.

A középpártok koalíciója Németországban

Berlin, július 16.
 A centrum és a német néppárt között, a lapok jelentése szerint, megbeszélések folytak, amelyeknek célja a középpártok polgári munkaközösségének megteremtése a szocialista munkaközösség ellensúlyozására. Hír szerint azt tervezik, hogy a demokratákat és a bajor néppártot is bevonják ebbe az alakulásba. A birodalmi gyűlés feloszlatása esetén, hír szerint, ez a négy párt a választási harcban egységes politikai frontot alkot.

Az oroszokkal nem folytatják a tárgyalásokat

Hága, július 16.
 (Wolf.) A nemoros bizottság elnöke ma délután Litwinowhoz levelet intézett, amelyhez mellékelte a második albizottság elnöke 14-én kelt levelének másolatát, amely közli ennek az albizottságnak azt a határozatát, hogy a konferencia jelenlegi helyzetében semmi tárgyalás sincs annak, hogy az orosz delegációval folytassák a tárgyalásokat. A harmadik albizottság hasonló határozatát már a 14-iki ülésen közzölték az oroszokkal.

Vasárnapi magánforgalom

A vasárnapi magánforgalom majdnem teljesen tizletlen volt. Dollár 1265-78, Márka 2.92-95, Lei 768-88, Szokol 380-70, Osztr. kor. 478-85.

Telefon 11-47. **KERTMOZI** Telefon 11-47.
 Hétfői vasárnap, július 17-23-ig
 Geraldine Farrar
 newyorki opera művésznője a főszerepben
Egy nő, aki mer — és nyer
 drámai játék 6 felvonásban
Mister Collin, a szélhámos
 vig. kalandortétele 5 felvonásban, a főszerepben Reinhold Schünzler
Nemzetközi boxmérkőzés
 érdeklődésből sportművészet
A moziszinés
 amerikai vígjáték 2 felvonásban
 Előadások 8 óra 10 óra után. Csak 16 éven felülieknek. — Folytatások jegyektől nem adunk ki.

